

POPULARNONAUKOWE STRESZCZENIE PROJEKTU

Wybitny współczesny psycholog Mihalyi Csikszentmihalyi trafnie ujął konieczność badania społecznych uwarunkowań twórczości, pisząc że *badanie twórczości poprzez skupianie się jedynie na jednostce jest jak próba zrozumienia, dlaczego jabłoń daje jabłka patrząc tylko na drzewo, a ignorując słońce i ziemię, które wspierają jej życie* (Csikszentmihalyi, 1990, s. 2002). Twórczość z natury rzeczy odbywa się w kontekście społecznym, choćby poprzez dostarczanie różnego rodzaju bodźców zachęcających lub zniechęcających do podjęcia potencjalnie twórczej aktywności, czy też ze względu na ocenę twórczego działania. Rodzina jako podstawowa komórka życia społecznego jest pierwszym, naturalnym środowiskiem wychowawczym, które wpływa na rozwój dziecka, w tym rozwój jego zdolności twórczych. Jak to się dzieje? Które z czynników rodzinnych mają zasadnicze znaczenie? Styl wychowawczy, wykształcenie rodziców a może komunikacja w rodzinie? Powstało na ten temat wiele hipotez, ale dotychczasowe badania nie dają spójnych odpowiedzi

Ten projekt badawczy w całości poświęcony zostanie ustaleniu jaka konfiguracja czynników rodzinnych tworzy optymalne środowisko rozwoju twórczego potencjału w dzieciństwie. W serii pomiarów będę analizować nie tylko dynamikę rozwoju wyobraźni twórczej i myślenia twórczego dzieci w młodszym wieku szkolnym, ale także wpływ szeregu czynników rodzinnych na trajektorie tego rozwoju, m.in. kapitału kulturowego i statusu społeczno-ekonomicznego rodziny, stylów wychowawczych, wartości, aspiracji i zaangażowania rodziców w edukację dzieci, komunikacji w rodzinie i podziału ról. W projekcie zastosowanych zostanie szereg komplementarnych metod badawczych, m.in. testy, kwestionariusze, diadyczne wywiady, obserwacje, badanie dziennikowe. Pozwoli to na rzetelne ustalenie warunków i cech środowiska rodzinnego sprzyjającego rozwojowi zdolności twórczych w dzieciństwie.

W rezultacie, mam nadzieję nie tylko dowiedzieć jakie czynniki rodzinne najkorzystniej wpływają na rozwój twórczego potencjału w dzieciństwie, ale także czy rodzinne uwarunkowania tego rozwoju są uniwersalne także dla rozwoju innych zdolności poznawczych – inteligencji i zdolności językowych.